

א. משנה: שנים אוחזין וכו. / יחלוקו (ב.)

1. גמרא "משנה: שנים אוחזין וכו. " עם רש"י (ב.)
2. רש"י ד"ה שנים אוחזין (ב.)
3. גמרא ב"ק מו: "מנין להמוציא מחבירו...אזיל לבי אסיא"
4. שיטה מקובצת ב"ק שם בשם ר' יהונתן
5. גמרא - משנה: אמר לשנים (לז). "שנים שהפקידו אצל אחד...וכן שני כלים" עם רש"י
6. גמרא בבא בתרא לד: "ההוא ארבא...וכל דאלים גבר" עם רשב"ם (על הדף)
7. תוספות ד"ה יחלוקו "תימה...הוי דינא כל דאלים גבר"
8. רא"ש א:א "כיון דשניהם באים...שאינן של שניהם"
9. תוספות בבא בתרא לד. ד"ה ההוא ארבא
10. נמוקי יוסף ד"ה התם ודאי (א: בדפי הרי"ף)

8. רא"ש א:א "כיון דשניהם באים...שאינן של שניהם"

דכיון דשניהם באים לפנינו מוחזקים בגוף הטלית אנו צריכין לפסוק להו דין חלוקה. דכל דבר שאנו רואין ביד אדם חשבינן ליה שהוא שלו אע"פ שאחר מערער ואומר שלי הוא. כדאמרין גבי נסכא דר' אבא (ב"ב דף לג ב) דחשבינן ליה גזולן אע"ג דאמר דידי חטפי הלכך אי אפשר לפסוק כאן דין כל דאלים גבר כדאמרין פרק חזקת הבתים (דף לד ב) גבי ארבא האי אומר דידי היא והאי אומר דידי וכן זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי. דהתם שאני שאין אחד מהן מוחזק בדבר שמערערין עליו ואין ב"ד מחוייבין למחות למי שבה ליקח דבר שאין אנו יודעין של מי הוא והוא אומר שלו הוא הלכך אין ראוי לפסוק להן דין חלוקה שמא נפסיד לאחד מהן שלא כדין. ויותר ראוי לומר להם שכל מי שתגבר ידו בכח או בראיות שיזכה וסומכין על זה שמי שהדין עמו קרוב להביא ראיות. ועוד שמי שהדין עמו מוסר נפשו להעמיד את שלו בידו יותר ממה שמוסר האחר נפשו לגזול ועוד יאמר זה מה בצע שאמסור נפשי והיום או למחר יביא ראיה ויוציאנה מידי. אבל הכא דשניהם מוחזקין בגוף הטלית אנו מחוייבין למחות שלא יגזול האחד את חברו. הלכך אם היינו פוסקים להם כל דאלים גבר אחד מהן היה גזול מה שביד חברו. הלכך אנו צריכין לפסוק להן דין חלוקה. ולא דוקא במציאה או במקח וממכר דנקיט זוזי מתרוייהו דאיכא למימר דתרוייהו היא. אלא אף במקח וממכר דנקיט זוזי מחד מינייהו. או בזה אומר אני ארגתיה וזה אומר אני ארגתיה דודאי איכא רמאות בטענותיהן אפי"ה אמרינן יחלוקו כדמוכח לקמן (דף ז א) שנים אדוקין בשטר דאע"ג דאיכא רמאי יחלוקו. וכך מוקי בגמ' אהא דקאמר אלא מאי רבנן הא נמי כשאר דמיא. האי מאי אי אמרת בשלמא רבנן התם ודאי האי מנה דחד מינייהו אמרי רבנן יהא מונח. הכא דאיכא למימר דתרוייהו הוא פלגי בשבועה ולא הזכיר טעמא דרמאי כדקאמר גבי רבי יוסי התם ודאי איכא רמאי הכא איכא למימר דתרוייהו הוא פלגי בהדי הדדי אגבהוה. אלמא לרבנן כל היכא דאיכא למימר דתרוייהו הוא אע"ג דודאי איכא רמאי פלגי בשבועה ובכל מידי דאיכא למימר דתרוייהו הוא קודם שנודע מחלוקתן בר ממנה שלישי דקודם שנודע מחלוקתן ידוע לנפקד שהוא של אחד מהן. כללא דמילתא כל חלוק ממון ששנים חולקין עליו אם שניהם מוחזקין בו פלגינן בשבועה. ואם אינן מוחזקין בו כל דאלים גבר. ואם הוא ביד אחד לא מפקינן מיניה. בר ממנה [שלישי] דפקדון דאע"ג דהוי כאילו שניהם מוחזקין בו משום דהנפקד מוחזק מכח שניהם והספק נולד ברשותו ויד הנפקד כידם אפי"ה יהא מונח עד שיבא אליהו כי ידוע לנפקד קודם שנודע מחלוקתן שאין של שניהם:

9. תוספות בבא בתרא לד. ד"ה ההוא ארבא

ההוא ארבא דהו מניצו וכו. 'הדין כל דאלים גבר וא"ת מ"ש משנים אוחזין בטלית דאמר בריש ב"מ (דף ב. ושם ד"ה ויחלוקו) דיחלוקו ומפרש ר"ת דאוחזין שאני דכיון ששניהם מוחזקים אין לנו להניח שיגזול האחד לחבירו דחשיב כאילו אנו ידועין שיש לשניהן חלק בה שכל דבר יש להעמיד בחזקת מי שהוא בידו כדאמרין גבי נסכא דר' אבא דאע"ג דאמר דידי חטפי חשבינן ליה גזולן וחיוב לשלם כאילו הוא ברור שהיתה הנסכא של אותו שהיה מוחזק בה והא דמדמי ליה התם טלית לשאר [יהא מונח עד שיבא אליהו] אע"ג דבשאר דהתם אין שום אחד מוחזק צ"ל דשאר נמי חשיב להו כאילו שניהם מוחזקים בו כיון דמכח שניהם נפקד ולריב"א נראה דלאו דוקא אוחזין מדמדמי לה לשאר ואדשמעתין איכא לשנויי כדמשני התם אפי' תימא ר' יוסי התם ודאי איכא רמאי הכא אימור תרוייהו בהדי הדדי אגבהוה הכי נמי בארבא כיון דאיכא רמאי לא יחלוקו אלא הוי דינא כל דאלים גבר והא דלא אמרינן בשנים שהפקידו כל דאלים גבר משום דלא מפקינן כדאמרין הכא אי תפסינן לא מפקינן אבל מ"ד מפקינן לא אתי שפיר ומאי פריך נמי בסמוך מב' שטרות וממחליף פרה בחמור והא התם ליכא רמאי ואין נראה (ג) דהא האי טעמא לא מסיק אלא לאוקומי מתני' כר' יוסי אבל לרבנן קאמר התם האי מנה ודאי דחד מינייהו הוא אבל טלית דאיכא למימר דתרוייהו הוא יחלוקו ולהיא טעמא ה"נ הוה לן למימר יחלוקו דאפשר להיות דהוה ארבא דתרוייהו ועוד פי' ריב"א

דהיכא דאוחזין אפי' איכא רמאי יחלוקו כדתניא התם בפ"ק (דף ז.ו.) גבי שנים אוחזין בשטר וקשיא לר"י דא"כ היכי פריך לפירושו (שם דף ג.) והא נמי כשאר דמיא דאיכא למימר אוחזין שאני דהא מהניא אפילו היכא דאיכא רמאי ועוד מאי פריך התם (דף ז.ו.) ולית ליה לרבי מתנני' דשנים אוחזין בטלית הא ע"כ יש חילוק בין דין שטר לדין טלית דבטלית אפי' אין אוחזין יחלוקו ובשטר כי אין אוחזין הוי דין כל דאלים גבר:

10. נמוקי יוסף ד"ה התם ודאי (א: בדפי הרי"ף)

התם ודאי איכא רמאי. בהא דר' יוסי ומשום הכי אמרינן יהא מונח וה"ה בזה אומר אני ארגתיה וזה אומר אני ארגתיה או זה אומר אני מצאתיה היום וזה אומר אני מצאתיה למחר דאיכא ודאי רמאי אמרינן יהא מונח אע"ג דבזה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי אמרינן פ' חזקת הבתים (דף לד ב) כל דאלים גבר אע"פ דהתם נמי איכא ודאי רמאי שאני התם דלא תפסי בה אבל הכא ששניהם תפסי בה אין לנו להוציא א' מהם מתפיסתו לגמרי ולפיכך אמרינן יהא מונח כדי שתהא יד שניהם שוה בה כיון דא"א לומר יחלוקו דהא איכא ודאי רמאי וכי היכי דמשוינן פלוגתא בדליכא ודאי רמאי בין תפסי ללא תפסי דבדתפסי אמרינן יחלוקו במתנני' ובדלא תפסי אמרינן כל דאלים גבר בפרק חזקת הבתים (שם) בההיא ארבע דהו מינצו עלה בי תרי האי אמר דידי היא והאי אמר דידי היא דאמרינן כל דאלים גבר ואע"ג דאפשר דבמצאיה אתאי לדידיהו א"י במקח וממכר כמתנני' משום שהיתה מונחת בסימטא או ברשות דיד שניהם שוה אמרינן כל דאלים וכו' כדפירש ר"ח ז"ל הכי נמי בדאיכא ודאי רמאי משוינן פלוגתא בין תפסי ללא תפסי דבדתפסי אמרינן יהא מונח מטעמא דאמרינן בהא דרבי יוסי ובדלא תפסי אמרינן כל דאלים גבר כההיא דזה אומר של אבותי ולא מצית אמרת דההיא דרבי יוסי דיהא מונח לא הוה דיינין ליה הכי אלא בכל דאלים כההיא דזה אומר של אבותי אלא משום דלא אפשר דנפקד לא מצי פטר נפשיה בחזרה דכל דאלים דא"כ לא הוה ליה לאקשווי מינה למתנני' דלימא דבהא דרבי יוסי נמי הוה לן למימר יחלוקו כמתנני' אלא דהכא שאני מפני שהוא ביד שלישי אלא ודאי דינא דשליש כדינא דתרוייהו תפסי דיינינן ואמרינן יהא מונח ומטעמא דאמרן וכן כתבו רש"י והראב"ד ז"ל: ומיהו הני מילי היכא דאיכא למיקם עלה דמילתא וליכא דררא דממונא למר ולמר אבל אי איכא דררא דממונא אע"ג דלא תפסי לה חולקין בלא שבועה כדמוכח פרק חזקת הבתים (דף לה א) ממתניתין דמחליף פרה בחמור דאמר סומכוס חולקין ואע"ג דקי"ל כרבנן דפליגי עליה ואמרי אוקי ממונא בחזקת מריה קמא מ"מ גמרינן מיניה להיכא דליכא לאוקמיה אחזקא דמריה קמא ואי ליכא למיקם עלה דמילתא עבדינן שודא כשמואל דאמר הכי התם [גבי שני שטרות היוצאים ביום אחד דכיון דליכא למיקם עלה דמילתא] בין דאיכא דררא דממונא בין ליכא כן העלה הרנב"ר ז"ל בחידושו:

ב. בענין מיגו "דבעי למימר כולה שלי" (ב.)

1. תוספות ד"ה זה נוטל רביע "וזה נוטל רביע... כגון בעובדא קמייתא" (ב.)
2. תוספות ר"ד ד"ה שנים אוחזין בטלית "וראיתי מתרצים... מחזיק בה כחבירו" (ב.)
3. רמב"ן והאומר חציה שלי "דכי אמר... באותה כולה שלי" (ב.)

2. תוספות ר"ד ד"ה שנים אוחזין בטלית "וראיתי מתרצים... מחזיק בה כחבירו" (ב.)

וראיתי מתרצים דלא אמרי מיגו כי אם להחזיק בידו ולא להוציא מחבירו ואינו נראה לי תירוץ זה שגם זה להחזיק הוא שכך הוא מחזיק בה כחבירו ואם הי' אומר כולה שלי הוה שקיל חצי אילולי מפני שהודה שחצי אינה שלו

3. רמב"ן והאומר חציה שלי "דכי אמר... באותה כולה שלי" (ב.)

ומכאן יש לו ראייה שאין אומרים מיגו לאפוקי ממונא אלא לאוקומי ממונא ברשותא דמריה. וזו אינה ראייה דכי אמר כולה שלי הא לא שקיל אלא חצי מה שהוא טוען אף האומר חציה שלי אין לו אלא חצי מה שהוא טוען, שאם אתה אומר יש לו הכל יותר אתה מאמינו בטענה זו ממה שאתה מאמינו באותה טענה של כולה שלי, ומה שזה מודה לו הרי הוא כאלו חלק אותו חצי וכבר נטלו, והיאך תאמר מיגו שהיה זה יכול לתבוע ממנו גלימא שלו נאמין אותו כשהוא טוען בטלית אחר הרי בטענת חצי זה אין לו דרך ליטול אותה לגמרי, אלא שורת הדין כך היא לעולם אינו נוטל אלא חצי טענתו בלבד, והדין שאמרו שאין אומרים מיגו לאפוקי ממונא אפשר הוא אבל יש לי לדקדק עליו ובפי' חזקת הבתים (ל"ב ב') יתבאר בס"ד.

ג. בענין אין ספק מוציא מידי ודאי (ב.)

תוספות הרא"ש ב. ד"ה זה נוטל

ומיהו זה קשה כיון דהאי דאמר כולה שלי ממה נפשך הוא ודאי בחצי הטלית והאי דאמר חציה שלי שמא אין לו בה כלום ליהוי האי דאמר כולה שלי ודאי ואידך ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי, דכה"ג אמרי ביבמות פ' החולץ ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא הוה ליה יבם ודאי וספק ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי, ונראה לי דלא קשיא דשאני הכא דהאי דאמר כולה שלי אינו ודאי בחצי הטלית אלא מתוך דברי האומר חצייה שלי שהרי גם הוא מוחזק בחצי הטלית ואי בעי הוה אמר כולה שלי ומשום דטען האמת לא יפסיד ולא דמי ליבם שממילא הוא ודאי בחצי הנכסים, ומיהו ר"י פ"י דהתם לאו משום דהוה ודאי במקצת נכסים חשיב ודאי בכל הנכסים דלאו סברא היא כלל לומר דאם הוא ודאי על דבר אחד יחשב ודאי על דבר אחר, דאי לא תימא הכי תקשי לך מפ"ק דב"ק (ט' א') גבי האחים שחלקו ובה על חוב ונטל חלקו של אחד מהם דאמר רב אסי נוטל רביע בקרקע ורביע במעות דמספקא לן אי כלקוחות שלא באחריות דמו אי כיורשין דמו הו"ל למימר שלא יטול כלום שהרי אחיו מוחזק ודאי בחצי הנכסים ואידך שמא כלקוחות דמו ואין לו בהם כלום, וכן נמי הא דתנן פ' מי שמת (קנ"ח ב') נפל הבית עליו ועל אמו הו"ל למימר יורשי האם דהיינו אחיו מן האם ודאי דאפילו מתה האם תחלה הוא יורש החצי ויורשי הבן ספק שמא הבן מת תחלה ואינם יורשין כלום, ורבינו שמואל פ"י מתוך קושיא זו דיורשי האם לאו היינו בני האם אלא אחי האם דאידי ואידי ספק ניהו שאם מתה האם תחלה אינם יורשים כלום, ובחנם דחק כדפרישית, ועוד הקשה עליו ריב"א דבסוף פ' מי שמת אמרי' גבי נפל הבית עליו ועל אביו עליו ועל מורישו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב מאי לאו יורשי האב בני הבן מורישו אחי לא יורשי האב אחי הבן, אלמא אע"פ שיש לאב בנים אחרים לא חשבינן להו ספק וודאי, אלא התם ביבמות קרי ליבם ודאי משום שהוא ודאי יורש את הסבא וספק קרי ספק משום דהוי ספק אי הוי יורש דסבא או לא.